

Το Αρχείο Ιστορίας & Τέχνης-Αρχείο Πολέμου

με ιδιαίτερη χαρά και ικανοποίηση
σας προσκαλεί στην παρουσίαση του βιβλίου

της Αννίτας Παναρέτου

**«Συμπληρώνω τη μνήμη του κόσμου...» Έλληνες
όμηροι και αιχμάλωτοι σε ναζιστικά και φασιστικά
στρατόπεδα και φυλακές, 1941-1945 (εκδ.**

Παπαδόπουλος, 2020)

Zoom

<https://us02web.zoom.us/j/81008139244?pwd=R3ltd0owbzZJdXd0QXkzTUUVN04zQT09>

Meeting ID: 810 0813 9244

Passcode: 969154

λίγα λόγια...

Τον μακρινό Ιούνιο του 2015, μια ευγενική κυρία, η Αννίτα Παναρέτου, μας μίλησε στο ζεστό (και λόγω εποχής) περιβάλλον της οδού Μηθύμνης για τους Έλληνες μη Εβραίους αιχμαλώτους των ναζιστικών και φασιστικών στρατοπέδων συγκέντρωσης πετυχαίνοντας με τον πιο απλό- μαζί και απολαυστικό τρόπο- την μύησή μας σε ένα τελείως άγνωστο τοπίο. Μα Έλληνες αιχμάλωτοι στη Γερμανία- και όχι μόνο; Πριν από δύο χρόνια, ένα Σάββατο στις 20 Οκτωβρίου, πάλι η κα Παναρέτου, που εξελίχθηκε σε μία από τις σταθερές φίλες και συνοδοιπόρους του Αρχείου Πολέμου, πραγματοποίησε μια ομιλία με θέμα «*Όμηρος στα χέρια των φασιστών*» *Έλληνες εκτοπισμένοι στην Ιταλία 1941-1945*. Γνωρίζαμε πλέον πως αυτό- λίγο πολύ- αποτελούσε το αντικείμενο μίας ιδιαίτερα χρονοβόρας και κοπιώδους έρευνας που είχε αναλάβει σχετικά με τους Έλληνες που βρέθηκαν σε ναζιστικά και φασιστικά στρατόπεδα. Το ίδιο θέμα άλλωστε την έφερνε ξανά και ξανά στο Αρχείο, προκειμένου να παρακολουθήσει ομιλίες άλλων από τις οποίες θα μπορούσε να αντλήσει πληροφορίες, να ρωτήσει, να εμβαθύνει στο αντικείμενό της. Το βιβλίο για το οποίο θα μας μιλήσει η ίδια (αλλά και για το οποίο θα μιλήσουμε) αποτελεί το επιστέγασμα αυτής της μακροχρόνιας και ενδελεχούς έρευνας. Χαιρόμαστε ιδιαίτερα που το Αρχείο υπήρξε κοινωνός αυτής της σπουδαίας προσπάθειας σχεδόν από την αφετηρία της και με ιδιαίτερη συγκίνηση ανακοινώνουμε την παρουσίασή του από την ίδια την συγγραφέα. Ελπίζουμε πως με την εξομάλυνση των συνθηκών θα μας επιτραπεί να της ζητήσουμε να επαναλάβει αυτή την όμορφη συνάντηση και δια ζώσης.

από το οπισθόφυλλο του βιβλίου

«Εγώ έτσι κι αλλιώς κάποτε θα φύγω. Τούτη η φωνή πρέπει να μείνει. Είναι η φωνή όλων όσων μαρτυρούν εδώ, που φιλοδοξεί να φέρει σε σας την τρεμούλα της ψυχής, το δάκρυ, τον πόνο στρατιών ανθρώπων».

«Τούτη τη φωνή» προβάλλει αυτό το βιβλίο. Τη φωνή χιλιάδων Ελλήνων, που στη διάρκεια της τριπλής ξένης κατοχής μεταφέρθηκαν βίαια έξω από τα σύνορα της πατρίδας.

Σε πάνω από 9.500 συνταρακτικές σελίδες, άνδρες και γυναίκες, αιχμάλωτοι πολέμου, πολίτες, στρατιωτικοί και κληρικοί σε στρατόπεδα και φυλακές της Γερμανίας, της Ιταλίας, της Αυστρίας, της Σερβίας, της Πολωνίας αποτυπώνουν μια πραγματικότητα που υπερβαίνει τη φαντασία: τη δραματική καθημερινότητα της κακουχίας, της εξοντωτικής εργασίας, της αναμέτρησης με τον θάνατο, των ακραίων ψυχικών μεταπτώσεων, αλλά και την άμεση εμπειρία της κατάρρευσης του φασισμού και του ναζισμού, την απελευθέρωση χάρη στους Συμμάχους, την πολύμηνη οδύσσεια του επαναπατρισμού με τις περιπλανήσεις σε μια χαοτική Ευρώπη και την υποδοχή τους από ένα απροετοίμαστο και αμήχανο ελληνικό κράτος.

Μέσα από τις μαρτυρίες τους και από το Ιστορικό Αρχείο του Υπουργείου Εξωτερικών παρουσιάζεται, για πρώτη φορά, μια ανεξερεύνητη πτυχή της ελληνικής Ιστορίας.

Εβδομήντα πέντε χρόνια μετά τη λήξη του Β' Παγκοσμίου Πολέμου και τη δική τους καθυστερημένη απελευθέρωση, «τούτη η φωνή», η φωνή τους, μένει για να συνοψίσει – ως παρακαταθήκη στους επιγενόμενους– το απόσταγμα όσων έζησαν:

«Δε χάσαμε την ανθρωπιά που θα μας ξαναδώσει την αισιόδοξη εμπιστοσύνη για μια καλύτερη, πιο φωτεινή, αύριο».

ANNITA Π.ΠΑΝΑΡΕΤΟΥ

Γεννήθηκε το 1958 στην Αθήνα. Σπούδασε στο ΕΚΠΑ Αγγλική και στη συνέχεια Ελληνική Φιλολογία. Έλαβε το διδακτορικό της δίπλωμα από το Πανεπιστήμιο της Κρήτης. Ασχολήθηκε με την έρευνα και τη μελέτη θεμάτων και προσώπων της ελληνικής λογοτεχνίας –κυριότατα με την

ταξιδιωτική πεζογραφία, που αποτέλεσε επί σειρά ετών το επιστημονικό της αντικείμενο-, καθώς επίσης και με μεταφράσεις. Στη λογοτεχνία παρουσιάστηκε με τέσσερα βιβλία, το ένα εκ των οποίων είναι παιδικό αφήγημα. Το 1986 βραβεύτηκε από την Ακαδημία Αθηνών για την εργασία της (μετέπειτα και βιβλίο) *Ι.Μ. Παναγιωτόπουλος: συνολική θεώρηση του έργου του*. Παράλληλα με το συγγραφικό της έργο έχει πληθώρα δημοσιεύσεων σε επιστημονικά και λογοτεχνικά περιοδικά, μεταφράσεις, ενώ συνεργάστηκε με τη Σχολή Σλαβονικών και Ανατολικοευρωπαϊκών Σπουδών (SSEES), του βρετανικού Πανεπιστημίου U.C.L., στο πλαίσιο μεγάλου ερευνητικού προγράμματος για την ταξιδιωτική φιλολογία των χωρών της Ανατολικής Ευρώπης. Το βιβλίο της *«Η παρηγορία των επιστολών σου...»*. *Ευανθία Καϊρή και Ελισάβετ Μουτζάν-Μαρτινέγκου: Αλληλογραφώντας, όπως θα ήθελαν* ήταν υποψήφιο –βραχύς κατάλογος- για το Κρατικό Βραβείο Λογοτεχνίας 2008. Το βιβλίο *Τα πορτραίτα της* ήταν υποψήφιο –βραχύς κατάλογος- για το βραβείο μυθιστορήματος του περιοδικού (δε)-κατα, 2012.